

SİBER ZORBALIK İLE BENLİK SAYGISI VE YALNIZLIK ARASINDAKİ İLİŞKİDE TEMEL İHTİYAÇ TATMİNİNİN ARACI ROLÜ

Çağrı ÖVEN* **Bilge Sena KURT†** **Mahir MUTLU‡**
Alper BAYAR§ **Yusuf BAYAR****

Öz

Bu çalışma, üniversite öğrencileri arasında siber zorbalığa maruz kalmanın yalnızlık ve benlik saygısı üzerindeki etkilerini ve temel psikolojik ihtiyaç tatmininin bu ilişkilerdeki aracı rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, 2022-2023 akademik yıllarında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde öğrenim gören 485 öğrenciye uygulanan anket verilerine dayanmaktadır. Yordayıcı ilişkisel araştırma deseni kullanılarak yürütülen bu çalışmada, siber zorbalık, yalnızlık, benlik saygısı ve temel psikolojik ihtiyaç tatmini arasındaki ilişkiler kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir. Bulgular, siber zorbalığa maruz kalmanın öğrencilerin yalnızlık seviyelerini artırdığını ve benlik saygısını olumsuz etkilediğini göstermektedir. Özellikle, temel

* cagrioven@gmail.com, Konya/Türkiye

† bilgesenakurt33@gmail.com, Konya/Türkiye

‡ mutlumahir105@gmail.com, Konya/Türkiye

§ bayaralper23@gmail.com, Konya/Türkiye

** Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ybayary@gmail.com, Konya/Türkiye

psikolojik ihtiyaçların tatmin düzeyinin, siber zorbalığın bu olumsuz etkileri üzerinde kısmi aracı rolünü ortaya koyarak siber zorbalığın olumsuz sonuçlarıyla mücadele etmede özerklik, ilişkisellik ve yeterliğin önemi göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Siber Zorbalık, Öz Saygı, Yalnızlık, Temel Psikolojik İhtiyaçlar

THE MEDIATING ROLE OF BASIC NEED SATISFACTION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN CYBERBULLYING, SELF-ESTEEM AND LONELINESS

Abstract

This study aims to examine the effects of cyberbullying victimization on loneliness and self-esteem among university students and the mediating role of basic psychological need satisfaction in these relationships. The research is based on survey data collected from 485 students enrolled at Konya Necmettin Erbakan University and Zonguldak Bülent Ecevit University during the 2022-2023 academic year. Using a predictive correlational research design, the relationships between cyberbullying, loneliness, self-esteem, and basic psychological need satisfaction were comprehensively analyzed. The findings indicate that experiencing cyberbullying increases students' levels of loneliness and negatively affects their self-esteem. Notably, the level of satisfaction of basic psychological needs was found to have a partial mediating role in these adverse effects of cyberbullying, underscoring the importance of autonomy, relatedness, and competence in coping with the negative consequences of cyberbullying

Keywords: Cyberbullying, Self-Esteem, Loneliness, Basic Psychological Needs

1. GİRİŞ

Bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesi ve dijital platformların günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmesi, insanların birbirleriyle olan iletişim ve etkileşim biçiminde köklü değişikliklere neden olmuştur. Ancak, bu durum bazı

olumsuz sonuçları da beraberinde getirmektedir. Dijital çağın getirdiği iletişim araçlarının, özellikle gençler arasında siber zorbalık olarak adlandırılan bir tür saldırgan davranışın ortaya çıkmasına olanak sağladığı ifade edilmektedir (Hinduja ve Patchin, 2014).

Gençler arasında, dijital platformlarda fiziksel temasın olmaması, anonimlik ve uzaktan iletişim imkanının da etkisiyle siber zorbalık vakalarında ciddi bir artışın ortaya çıktığı görülmektedir (Ansary, 2020). Bu tür bir zorbalık, sadece psikolojik değil aynı zamanda sosyal sonuçlar da doğurarak, hedef alınan bireylerin mağduriyet yaşamalarına yol açmaktadır (Slonje ve Smith, 2008; Kowalski vd., 2012). Zorbaca davranışlar sadece sanal ortamda gerçekleşmiş olduğunda bile kurbanların benlik saygısını zedelemekte ve sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir (Hinduja ve Patchin, 2017).

Siber mağduriyet, çağımızın dijitalleşen dünyasında ortaya çıkan ve bireyleri zarar verici davranışlarla karşı karşıya bırakan bir olgudur (Patchin ve Hinduja, 2018). Çevrimiçi platformlarda bireylerin hakaret, tehdit, taciz, iftira gibi olumsuz davranışlara maruz kalmalarını ifade etmektedir (Slonje ve Smith, 2008). Araştırmalar, siber zorbalığa maruz kalan bireylerin başlıca duygusal tepkilerinin stres (Caspi ve Gorsky, 2006), kaygı (Juvonen ve Gross, 2008), üzüntü, kızgınlık ve utanç (Topçu vd., 2008) olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, siber zorbalık mağdurları, güvenlik duygusunun zedelenmesi, depresyon ve benlik saygısının düşmesi gibi çeşitli psikolojik zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedir (Hinduja ve Patchin, 2010; Finkelhor vd., 2000; Beran ve Li, 2005; Patchin ve Hinduja, 2006; Ybarra vd., 2006).

Siber zorbalığa maruz kalan kişilerin duygusal tepkilerini inceleyen bir araştırmada, mağdurların üçte biri, kişisel bilgilerinin başkalarıyla paylaşılması

nedeniyle tehdit altında hissettiklerini veya utandıklarını belirtmektedir (Ybarra ve Mitchell, 2004). Bu durum, bireylerin yaşadıkları bu olumsuz deneyimleri anlamlandırmaya ve kendileriyle bağdaştırmaya çalıştıkları bir süreç olarak değerlendirilebilmektedir (Barlett vd., 2016). Kendini belirleme kuramı çerçevesinde değerlendirildiğinde, yaşanan bir siber mağduriyetin ardından bireylerin duygusal tepkileri ile sosyal faktörler arasında bir bağlantı kurma çabası içinde oldukları düşünülebilir. Kendini belirleme kuramı, bireylerin deneyimlerini anlama ve anlamlandırma biçimini açıklayan temel kuramlardan biridir (Deci ve Ryan, 2000). Bu çerçevede, bireylerin öfke, kaygı ve korku gibi duygusal tepkileri, akademik başarılarının düşmesi gibi sosyal faktörlerle ilişkilendirebilmektedir. Bu açıdan, siber zorbalığa uğrayan bireylerin duygusal tepkileri, içsel duygusal durumlarını dışsal etmenlerle bağdaştırma çabası olarak kendini belirleme kuramının perspektifinden değerlendirilebilir. Bu durum, zorbalık karşısında hissedilen duyguların dışsal etkenlerle bağlantılı olduğu düşüncesini içermektedir. Örneğin, bir kişi siber zorbalığa maruz kaldığında, hedef alındığı için duyduğu üzüntüyü anlamlandırmaya çalışmaktadır. Bu durumda, duygusal deneyimlerini ve tepkilerini, yaşadığı zorbalık olayıyla ilişkilendirerek açıklamaya çalışmaktadır. Bu şekilde, bireyler duygusal deneyimlerini dış etkenlerle bağlantılı hale getirerek anlamlandırmaya çalışmaktadır.

Bireylerin psikolojik iyi oluşunu destekleyen özerklik, yeterlik ve ilişkisellik, kendini belirleme kuramında üç temel psikolojik ihtiyaç olarak tanımlanmaktadır. Bu kuram, bireylerin bu ihtiyaçlarını anlamaya yönelik bir çerçeve sunmaktadır ve ihtiyaçların karşılanmasının, bireylerin motivasyon ve genel iyilik halleri üzerinde önemli bir rol oynadığını savunmaktadır. Özerklik ihtiyacı, bireylerin kendi eylemlerini başlatma ve seçim yapma isteğini ifade ederken, yeterlik ihtiyacı bireylerin çevreleriyle etkili biçimde etkileşime girmek ve çevrelerini olumlu bir şekilde etkileme ihtiyacını içermektedir. İlişkili olma gereksinimi, bireylerin

başkalarıyla derin ve anlamlı bağlar kurma arzusunu yansıtmaktadır (Deci ve Ryan, 1985, 2000).

Mağdurların yaşadığı olumsuz duygusal durumların temel psikolojik ihtiyaçlarını nasıl etkilediğini açıklayan kendini belirleme kuramı, bu bağlamda önemli bir çerçeve sunmaktadır. Yapılan araştırmalar, siber zorbalığa maruz kalan bireylerin benlik saygılarının ciddi şekilde zedelendiğini göstermiştir (Topçu vd., 2008). Benlik saygısı, bireyin kendisini olumlu bir açıdan değerlendirebilme yeteneğini ifade etmektedir (Rosenberg, 1965). Aynı zamanda, kişinin kendini kabul etme ve saygı duyma durumuyla sıkı bir şekilde ilişkilidir. Duygusal, sosyal ve akademik alanlarda kendine güven, içsel tatmin ve olumlu benlik algısı ile de bağlantılıdır (Crocker ve Wolfe, 2001).

Kendini belirleme kuramı perspektifinden bakıldığında, benlik saygısı üzerindeki bu olumsuz etkilerin, bireylerin temel psikolojik ihtiyaçları ile nasıl ilişkilendirildiği görülmektedir. Yüksek benlik saygısına sahip bireyler, öz-bilincin merkezi bir kavramı olan kendini belirleme kuramı çerçevesinde kendi yeteneklerini ve değerlerini daha iyi anlayabilmektedir. Bu nedenle, siber mağduriyetin benlik saygısına zarar vermesi, bireylerin temel psikolojik ihtiyaçlarının ihlali ile bağlantılı olarak kendini belirleme kuramıyla doğrudan ilişkilidir (Deci ve Ryan, 2000).

Bu bağlamda, siber zorbalığın benlik saygısına etkisinin incelenmesi, bireylerin temel psikolojik ihtiyaçlarını ve kendini belirleme süreçlerini anlama açısından önemli bir konudur. Yüksek benlik saygısının, stresle etkili başa çıkma, kişisel gelişim ve yaşam memnuniyeti açısından avantajlı olduğu göz önüne alındığında, siber mağduriyetle mücadelede bu faktörlerin göz ardı edilmemesi kritik bir husustur (Orth vd., 2010).

Bir kişi, internette ya da diğer dijital platformlarda aşağılayıcı mesajlar, tehditler veya küçümsemelerle karşılaştığında, kendi değerine olan inancı sarsılabilmektedir (Hinduja ve Patchin, 2013). İnsanlar, sosyal medya üzerinden yapılan hakaretlerle (aşağılama, kaba ifadeler kullanımı) karşılaştıklarında yeteneklerini sorgulayabilmektedir. Bu durumun, bireylerin kendileri hakkında olumsuz düşüncelerinin artmasına, psikolojik olarak güçsüz hissetmelerine ve neticede sosyal yaşamlarında sorunlar yaşamalarına yol açabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca, siber zorbalığa uğrayan bireylerde yalnızlık hissi de sıkça görülen duygulardan biridir (Ybarra ve Mitchell, 2004). Örneğin, çevrimiçi bir ortamda sürekli olarak dışlanma veya alay edilme durumuyla karşılaşan bir kişi, gerçek dünyada da izole hissedebilmektedir. Yalnızlık, sosyal ilişkilerdeki eksiklik ve tatminsizlik hissini bir sonucudur. Yalnızlık, bireyin hem psikolojik hem de fizyolojik sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Hawkley ve Cacioppo, 2010). Bu durumun, sosyal ilişkiler üzerinde olumsuz bir etkisi olduğuna inanılmaktadır çünkü bu etki, ilişki bağlarını zayıflatıp bireyin kendini yalnız hissetmesine neden olabilmektedir. Kendini belirleme kuramı bağlamında, bu durumun bireyin temel psikolojik ihtiyaçlarından biri olan ilişkisellik bağlamındaki öz farkındalık eksikliğini güçlendirebileceği vurgulanmaktadır. İlişkisel eksiklik, kendini belirleme süreçlerini olumsuz yönde etkileyerek bireyin duygusal refahını ve özsaygısını zedeleyebilmektedir (Ryan ve Deci, 2017). Bu bağlamda, kendini belirleme kuramı perspektifinden bakıldığında, yalnızlığın artmasıyla birlikte ilişkisel bağlantıların zarar görmesi, bireyin psikolojik iyi oluşunu olumsuz etkileyen bir faktör olarak düşünülmektedir.

Literatürde temel psikolojik ihtiyaçlar tatmin düzeyi düşük olan bireylerin, siber zorbalık gibi dışsal stresörlerle başa çıkmada daha fazla zorluk yaşadığı geniş bir

biçimde desteklenmektedir (Palermi vd., 2022; Tian vd., 2018; Liu vd., 2020). Kendini Belirleme Kuramı'na göre, özerklik, yeterlik ve ilişkisellik olarak tanımlanan üç temel ihtiyacın karşılanmaması, bireylerin psikolojik dayanıklılığını düşürerek, onları strese karşı daha kırılgan hale getirebilir (Deci ve Ryan, 2000; Ryan ve Deci, 2017). Bu durum, bireyin stresle başa çıkma becerilerini olumsuz etkilerken, temel ihtiyaçlarının eksikliği ile ortaya çıkan kırılganlık psikolojik iyi oluşlarını da tehdit eder (Vansteenkiste vd., 2010; Ryan ve Deci, 2017).

Özellikle siber zorbalığın, bireylerin temel ihtiyaç tatminini zedelediğine dair bulgular, bu değişkenin aracı değişken olarak ele alınmasını daha anlamlı kılmaktadır. Örneğin, siber zorbalık mağdurlarında özerklik ihtiyacının karşılanmaması, bireylerde kontrol kaybı hissi yaratarak kendine güvenin azalmasına ve stresli durumlarla başa çıkma becerilerinin sınırlandırılmasına neden olmaktadır (Hinduja ve Patchin, 2013; Ryan ve Deci, 2017). Yeterlik ihtiyacının karşılanmaması ise, bireylerin kendi yeteneklerine duyduğu güvenin azalmasına yol açabilir; bu durum, özellikle benlik saygısında ciddi bir düşüşe neden olmaktadır (Bandura, 1997; Vansteenkiste vd., 2020). Benzer şekilde, ilişkisellik ihtiyacının eksikliği, bireylerin sosyal destek mekanizmalarından uzaklaşarak yalnızlık hissini pekişmesine ve sosyal izolasyonun artmasına neden olmaktadır (Cacioppo ve Patrick, 2008; Ryan ve Deci, 2017).

Bu nedenle, temel ihtiyaç tatmininin aracı değişken olarak incelenmesi, siber zorbalık gibi olumsuz deneyimlerin bireylerin psikolojik iyi oluşunu nasıl şekillendirdiğini anlamada önemli bir perspektif sunmaktadır (Vansteenkiste vd., 2010; Baumeister ve Leary, 1995). Temel ihtiyaç tatmininin eksikliği, bireylerin yalnızlık duygularını derinleştirirken, sosyal bağların zayıflamasıyla birlikte kendilik algısında olumsuz değişikliklere yol açarak benlik saygısını düşürmektedir (Chen vd., 2015). Yapılan çalışmalarda, ihtiyaçların tatmin edilmemesi sonucu

bireylerin yalnızlık ve düşük benlik saygısı gibi alanlarda daha fazla zorluk yaşadığı görülmektedir (Deci ve Ryan, 2017; Chen vd., 2015).

Bu bağlamda, temel ihtiyaç tatmininin bu araştırmada aracı değişken olarak ele alınması, siber zorbalığın yalnızlık ve benlik saygısı üzerindeki yordayıcı etkilerinin daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına olanak sağlamakta, aynı zamanda bireylerin psikolojik iyi oluşu üzerindeki dolaylı etkilerini de ortaya koymayı hedeflemektedir.

İlgili alanyazın tarandığında üniversite öğrencilerinde siber zorbalığa maruz kalma ile yalnızlık ve benlik saygısı arasındaki ilişkide temel psikolojik ihtiyaç tatmininin aracı rolü ile ilgili araştırma bulgusuna rastlanmamıştır. Tüm bu bilgiler kapsamında bu araştırmanın amacı, siber zorbalığa maruz kalan bireylerin yalnızlık düzeyleri ile benlik saygısı düzeylerindeki değişimleri, kendini belirleme kuramı perspektifinden bakarak temel psikolojik ihtiyaç tatmini üzerinden açıklamaktır.

H1: Siber zorbalığa maruz kalma yalnızlık ve benlik saygısını yordamaktadır.

H2: Siber zorbalığa maruz kalmanın yalnızlık ve benlik saygısıyla ilişkisinde temel ihtiyaç tatmininin aracı rolü vardır.

2. YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada, değişkenlerin tümü kapsamlı bir yaklaşımla analiz edilerek yordayıcı ilişkisel araştırma deseni kullanılmıştır. Aracılık etkisini istatistiksel olarak hesaplamada kullanılan iki temel yöntemden biri olan Baron ve Kenny'nin nedensellik yaklaşımına ek olarak, bu çalışmada daha güncel ve güçlü hesaplama tekniklerine dayanan çağdaş bir yöntem tercih edilecektir. Çağdaş yaklaşımlar,

aracılık modelinde esas olarak dolaylı etkinin hesaplanması ve bu etkinin yorumlanmasına odaklanmaktadır (Gürbüz, 2019).

2.2 Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklem seçiminde, katılımcılara ulaşmak için uygun (kolayda) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırmacının erişim sağlayabileceği katılımcılara anket uygulamasına olanak tanır (Balci, 2001). Çalışma grubunu 2022-2023 yıllarında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde öğrenim gören 485 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır.

2.3 Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Üniversite Öğrencilerinde Siber Zorbalığa Maruz Kalma Ölçeği: Bayar ve arkadaşları (2023) tarafından geliştirilen ölçek, 28 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşan 5 dereceli Likert tipi bir ölçektir (1- Hiçbir Zaman, 5- Üçten Çok). Bu ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları şu şekilde hesaplanmıştır: siber ortamda yerine geçme alt boyutu için .77, sözlü sataşma alt boyutu için .76, sosyal dışlanma alt boyutu için .82, siber ortamda ifşa alt boyutu için .79, cinsel içerikli siber mağduriyet alt boyutu için .86 ve anonim siber mağduriyet alt boyutu için .73, toplamda, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .81 olarak bulunmuştur.

Psikolojik İhtiyaçların Tatmini Ölçeği (Basic Psychological Need Satisfaction Scale): Deci ve Ryan (2000) ile Gagné (2003) tarafından geliştirilen bu ölçeğin Türkçeye uyarlaması, Şimşek ve Yalınçetin (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Toplam 21 maddeden ve üç alt boyuttan (özerklik, yeterli ve ilişkisellik) oluşan ölçek, 7 dereceli Likert tipi bir formata sahiptir (1- Hiç Doğru Değil, 7- Çok Doğru). İlk olarak, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .82 olarak belirlenmiştir.

Daha sonra, Kindap (2011) tarafından yapılan yeniden testte, bu katsayı .84 olarak saptanmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği: Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ve Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçeye uyarlanan Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ), toplamda 63 sorudan ve 12 alt kategoriden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk 10 maddesi, katılımcıların benlik saygısı düzeyini ölçmeye yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu araştırmada, öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini belirlemek amacıyla ölçeğin benlik saygısını ölçen bu 10 maddelik alt boyutu kullanılmıştır. Ölçek, 4'lü Likert tipi bir formata sahiptir (1- Çok Doğru, 4- Çok Yanlış). Rosenberg (1965) tarafından gerçekleştirilen güvenirlik analizlerinde, RBSÖ'nün Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .77 ile .88 arasında değişim göstermiştir.

UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu: Hays ve DiMatteo (1987) tarafından UCLA Yalnızlık Ölçeği'nden türetilen bu ölçek, Doğan, Çötök ve Tekin (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır ve toplamda 8 maddeden oluşmaktadır. 4 dereceli Likert tipi bir ölçek formatındadır (1- Hiç Uygun Değil, 4- Tamamen Uygun). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .84 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça bireylerin yalnızlık düzeyi de artmakta, puanlar azaldıkça yalnızlık düzeyi düşmektedir.

Kişisel Bilgi Formu: Bu araştırmada katılımcıların cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf düzeyi, sanal ortamda ne kadar vakit geçirdiği, teknolojik aletleri kullanma düzeyi, siber zorbalığa geçmişte maruz kalma durumu ve bu duruma ilişkin bilgileri araştırmacılarca oluşturulan form ile elde edilmiştir.

2.4 Verilerin Toplanması ve Hazırlanması

Veri toplama sürecine başlamadan önce, araştırma kapsamında kullanılan ölçekleri geliştiren ve Türkçe'ye uyarlamasını yapan yazarlardan ölçek kullanımına ilişkin izinler e-mail aracılığıyla alınmıştır. İkinci olarak uygulamanın yapılabilmesi için Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan 12/04/2023 tarihli ve 2023/133 sayılı etik kurul izni doğrultusunda çevrimiçi form aracılığı ile veri toplanmıştır. Katılımcılara onam formu verilmiş ve form aracılığıyla araştırmaya katılacak olan üniversite öğrencileri bilgilendirilmiştir. Onam formunu okuyup onayladıktan sonra katılımcılar, gönüllülük temelinde Kişisel Bilgi Formu'nu doldurarak ölçekleri tamamlamışlardır.

3. BULGULAR

Bu çalışmanın örneklemini yaşları 19 ile 25 (Ort. = 19.61±4.4) arasında değişen 345'i (%71.1) kadın ve 140'ı (% 28.9) erkek olmak üzere toplam 485 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Tablo 1'de ölçeklere ve alt boyutlarına ilişkin en küçük-en yüksek değerler, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 1. Ölçeklere ve Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin En Düşük- En Yüksek Değerler, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	En Düşük	En Yüksek	Ort.	SS
Siber Ortamda Yerine Geçme	1.00	2.00	1.09	.20
Sözlü Sataşma	1.00	2.83	1.13	.28
Sosyal Dışlama	1.00	2.50	1.17	.30
Siber Ortamda İfşa	1.00	4.25	1.32	.50
Cinsel İçerikli Siber Mağduriyet	1.00	2.00	1.09	.22
Anonim Siber Mağduriyet	1.00	3.00	1.14	.33

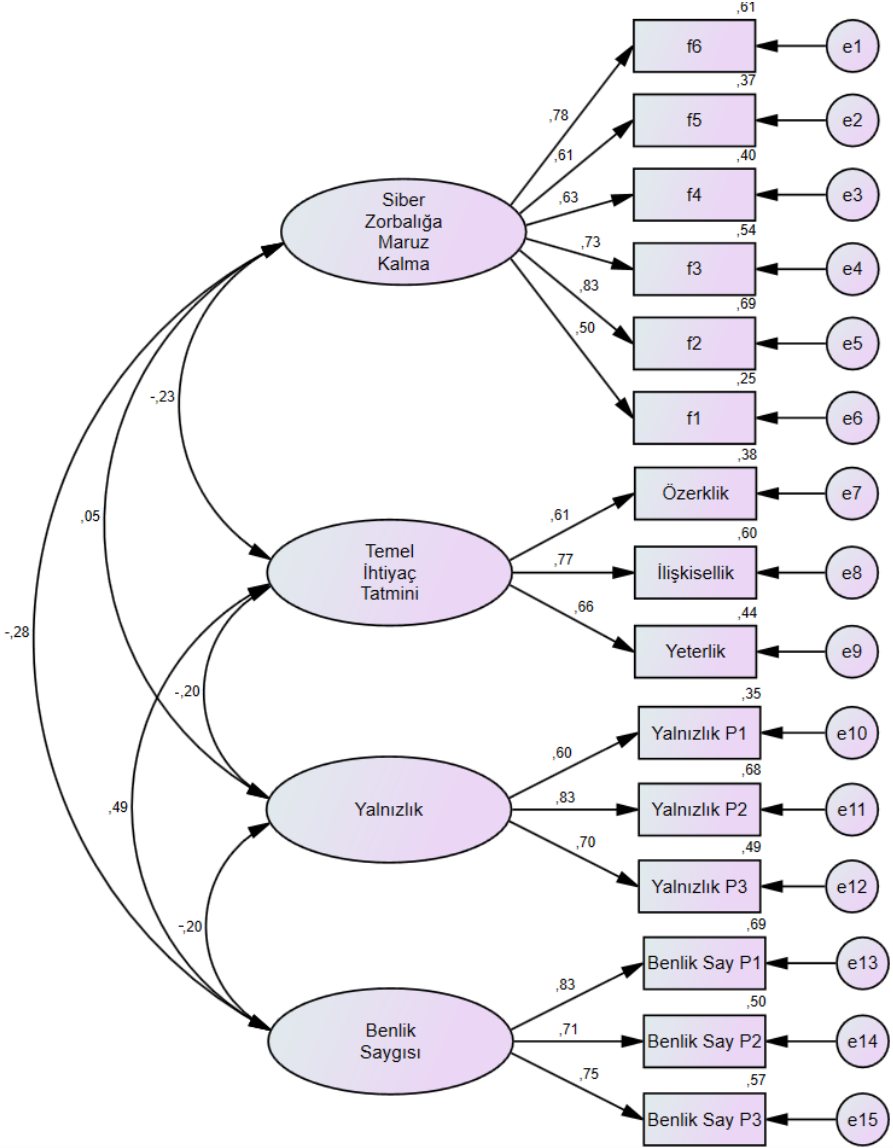
Siber Mağduriyet Toplam	1.00	2.29	1.16	.23
İlişkiselik	2.14	6.43	4.28	.79
Özerklik	1.43	6.29	4.59	1.02
Yeterlik	1.00	6.17	3.69	.825
Temel İhtiyaç Tatmini	2.53	5.95	4.19	.63
Benlik Saygısı	1.28	4.00	2.63	.35
Yalnızlık	1.00	3.83	2.66	.49

Yapısal eşitlik modeline geçmeden önce gözlenen değişkenlerin gizil değişkenleri ne düzeyde temsil ettiğini incelemek için ölçüm modeli sınanmıştır. Şekil 1'den de takip edilebileceği gibi siber zorbalığa maruz kalma altı alt boyutuyla, temel ihtiyaç tatmini üç alt boyutuyla temsil edilirken yalnızlık ve benlik saygısı değişkenleri ise üçer yapay gösterge değişkenle temsil edilmiştir. Söz konusu ölçeklerin alt boyutları olmadığı için parselleme (parcelling) tekniği kullanılmıştır. Parselleme yönteminin uyum indekslerini iyileştiren bir yöntem olduğu ve bu sebeple alt boyutları olmayan ölçeklerde kullanılması önerilmektedir (Bandalos, 2002).

Elde edilen sonuçlar verinin modelle çok iyi düzeyde uyum sağladığını göstermektedir, $\chi^2(88) = 242.712$, $p > .05$, $\chi^2/df = 2.76$, GFI = .97, AGFI = .95, IFI = .96, TLI = .97, CFI = .98 ve RMSEA = .05.

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, gösterge değişkenlerin faktör yüklerinin her bir alt boyutta .50 ile .83 arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca gizil değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde siber zorbalığa maruz kalma ile temel ihtiyaç tatmini ve benlik saygısı arasındaki ilişkilerin negatif düzeyde ve anlamlı olduğu ($r = -.23$, $p < .001$; $r = -.28$, $p < .001$), siber zorbalığa maruz kalma ile yalnızlık arasındaki ilişkilerin ise anlamsız olduğu görülmektedir ($p > .05$). Bununla birlikte yalnızlık hem temel ihtiyaç tatmini hem de benlik saygısı ile negatif düzeyde ilişkilidir ($r = -.20$, $p < .001$, $r = -.20$, $p < .001$). Son olarak temel ihtiyaç tatmini ve

benlik saygısı arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = .49, p < .001$). Bulgular Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Ölçüm Modeli

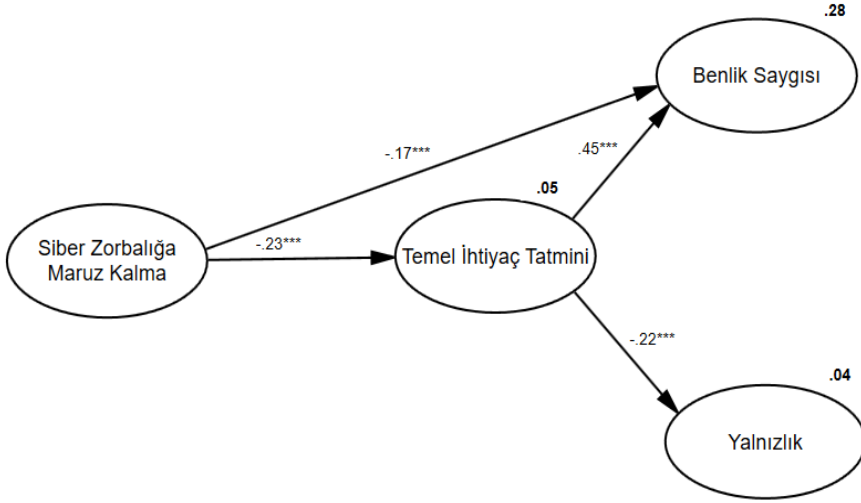
F1: Siber Ortamda Yerine Geçme, F2: Sözlü Sataşma, F3: Sosyal Dışlama, F4: Siber Ortamda İfşa, F5: Cinsel İçerikli Siber Mağduriyet, F6: Anonim Siber Mağduriyet

Yürütülen ölçüm modelinin sonuçlarının incelenmesinin ardından yapısal eşitlik modeli sınanmıştır. Görsel karışıklıkların anlaşılmayı zorlaştırmaması için yapısal eşitlik modelinde sadece gizil değişkenler sunulmuştur. Şekil 2'den de izlenebileceği gibi bu modelde siber zorbalık ile benlik saygısı ve yalnızlık arasındaki ilişkide temel ihtiyaç tatmininin rolü incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar verinin modelle çok iyi düzeyde uyum sağladığını göstermektedir, $\chi^2(86, N = 485) = 237.501, p > .05, (\chi^2/df = 2.71, GFI = .96, AGFI = .95, IFI = .97, TLI = .98, CFI = .98$ ve $RMSEA = .05$. Ancak siber zorbalığa maruz kalma ile yalnızlık arasındaki ilişki anlamsız olduğu için analizlerden çıkarılmış ve analizler yinelenmiştir. Elde edilen sonuçlar verinin modelle çok iyi düzeyde uyum sağladığını göstermektedir, $\chi^2(87, N = 485) = 237.651, p > .05, (\chi^2/df = 2.73, GFI = .96, AGFI = .95, IFI = .96, TLI = .98, CFI = .98$ ve $RMSEA = .05$. Siber zorbalığa maruz kalma, temel ihtiyaç tatminini ve benlik saygısını negatif düzeyde ve anlamlı olarak yordamaktadır (sırasıyla, $\beta = -.23, p < .001; \beta = -.17, p < .001$). Ayrıca temel ihtiyaç tatmini benlik saygısını pozitif, yalnızlığı ise negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordamaktadır (sırasıyla, $\beta = .45, p < .001; \beta = -.17, p < .001$).

Siber zorbalığa maruz kalma, temel ihtiyaç tatmininde varyansın % 5'ini, temel ihtiyaç tatmini yalnızlık üzerindeki varyansın % 4'ünü açıklamaktadır. Son olarak siber zorbalığa maruz kalma ve temel ihtiyaç tatmini benlik saygısındaki varyansın % 28'ini açıklamaktadır.

Holmbeck (1997), aracı etki ve dolaylı etki olmak üzere iki farklı ara etki türünden bahsetmektedir. Eğer bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasındaki başlangıçtaki istatistiksel olarak anlamlı ilişki, aracı değişkenin modele dahil edilmesiyle belirgin şekilde azalıyor veya tamamen ortadan kalkıyorsa, bu durum aracı etki olarak tanımlanır. Modelde doğrudan yol eklendiğinde, bağımsız

değişken ile bağımlı değişken arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamını yitirmesi tam aracılık olarak adlandırılır. Ancak bu ilişki anlamlı kalırken, standardize edilmiş değerde bir azalma gözlemleniyorsa, kısmî aracılık söz konusudur. Ayrıca başlangıçta bağımlı ve bağımsız değişken arasında ilişkinin olmadığı bir durumda her iki değişken ile de ilişkili bir değişkenin modele dahil edilmesi ise dolaylı etkiye işaret etmektedir. Bu bilgiden yola çıkarak, siber zorbalığa maruz kalma ile benlik saygısı arasındaki ilişkide temel ihtiyaç tatmininin kısmi aracı bir rol oynadığını, siber zorbalığa maruz kalma ile yalnızlık arasındaki ilişkide ise dolaylı bir rol oynadığını söylemek mümkündür. Bulgular Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Yapısal Eşitlik Modeli

4. TARTIŞMA

Bu çalışmanın temel amacı, siber zorbalığın bireylerin temel psikolojik ihtiyaç tatmini, benlik saygısı ve yalnızlık üzerindeki etkilerini incelemektir. Özellikle, siber zorbalığa maruz kalan bireylerin psikolojik ihtiyaçları üzerindeki yordayıcı etkisini ve siber zorbalığa maruz kalmanın psikolojik ihtiyaçların tatmini üzerinden benlik saygısı ve yalnızlık ile ilişkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, siber zorbalığa uğrayan bireylerin temel ihtiyaç tatmini ve benlik saygısı seviyeleri anlamlı şekilde düşmektedir. Bu sonuçlar, kendini belirleme kuramı çerçevesinde açıklanabilir (Ryan ve Deci, 2000). Özellikle, siber zorbalık mağdurları bu temel psikolojik ihtiyaçlarının tatmin edilmesinde zorluk yaşamakta, bu durum ise benlik saygılarında düşüş ve genel psikolojik iyilik hallerinde bozulma ile sonuçlanmaktadır.

Araştırmalar, zorbalığa maruz kalan bireylerin özerklik ve yeterlik ihtiyaçlarının karşılanmasında mağdur olmayanlara kıyasla belirgin eksiklikler yaşadığını ortaya koymaktadır (Young-Jones vd., 2015; Santurio vd., 2020). Huang (2021) tarafından PISA 2018 verileri kullanılarak yapılan bir çalışmada, yeterlik ihtiyacının zorbalık mağduriyeti ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiye aracılık ettiği bulunmuştur. Bu bulgu, yeterlik duygusunun azalmasının bireylerin zorbalık karşısında daha savunmasız hale gelmesine yol açtığını göstermektedir. Siber zorbalık mağdurları açısından yeterlik ihtiyacının karşılanamaması hem öz yeterlik algısında zayıflama hem de zorbalığa karşı direncin azalmasına neden olmaktadır.

Ayrıca, temel psikolojik ihtiyaçların karşılanmamasının bireyleri siber zorbalığa karşı daha savunmasız hale getirdiğine dair bulgular önceki araştırmalarla uyum içindedir. Schoeler ve arkadaşları (2018), özerklik ve ilişkisellik ihtiyaçlarının karşılanmamasının bireylerin sosyal ilişkilerini zayıflattığını ve kişilerarası çatışmalarla başa çıkmalarını zorlaştırdığını vurgulamaktadır. Sosyal

etkileşimlerde pasif bir tutum sergileyen bireyler, siber zorbalık mağduru olma riskini artırmaktadır (Deci ve Ryan, 2000; Schoeler vd., 2018). Arif ve arkadaşları (2019) ile Jiang ve Liang (2021), sosyal çevreyle sağlıklı bağlar kuramayan bireylerin daha fazla siber zorbalığa maruz kaldıklarını ve bu süreçte psikolojik olarak daha kırılğan hale geldiklerini bulmuşlardır.

Özerklik ihtiyacının yanı sıra, yeterli ihtiyacının karşılanmaması da mağdurların zorbalık karşısında direnme kapasitelerini önemli ölçüde sınırlamaktadır. Varsamis ve arkadaşları (2022), zorbalığa maruz kalan bireylerin direnç göstermemelerinin onları "kolay hedef" haline getirdiğini ve bu durumun devam eden mağduriyetlerle sonuçlandığını belirtmiştir. Siber zorbalık mağdurları açısından, yeterli ihtiyaçlarının karşılanamaması, onları zorbalık karşısında daha da savunmasız hale getirmekte ve bu kırılğanlık, mağdurların uzun vadeli psikolojik iyilik halleri üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Siber zorbalığa maruz kalma kişilerin benlik saygısını düşürebilmektedir. Bu bağlamda, siber zorbalık mağduriyetinin benlik saygısı üzerindeki olumsuz etkileri genellikle sosyal kabul ve takdir ihtiyacını etkilemektedir. Özellikle, sosyal medya platformlarında yapılan olumsuz yorumlar ve iftiralar, bireylerin sosyal çevrelerinden dışlanmış hissetmelerine neden olmaktadır (Kowalski vd., 2014). Bu durum, benlik saygısının zayıflamasına ve psikolojik iyilik halinin bozulmasına sebep olmaktadır (Wang vd., 2019).

Siber zorbalık mağduriyetinin benlik saygısı üzerindeki olumsuz etkileri, genellikle bireylerin kendilerini yetersiz ve etkisiz hissetmeleriyle ilişkilidir (Cole vd., 2016; Liang vd., 2021). Zorbalık ve benlik saygısı arasındaki ilişki, literatürde genellikle zorbalığa maruz kalan kişilerin düşük benlik saygısına sahip olduğunu göstermektedir. Mağdur olma deneyimi, bireyin benlik saygısını düşürmektedir ve düşük benlik saygısına sahip olan kişilerin daha fazla hedef olma eğiliminde olduğu ortaya konulmaktadır (Wade ve Beran, 2011).

Bu çalışmada elde edilen bir diğer bulgu, temel psikolojik ihtiyaç tatmininin benlik saygısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu sonuç, literatürdeki bulgularla uyumludur. Deci ve Ryan (2008), temel psikolojik ihtiyaçların karşılanması, bireylerin kendine güvenini artırarak benlik saygısını yükselttiğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, Vansteenkiste ve diğerlerinin (2007) araştırmaları, özerklik, ilişkisellik ve yeterlik gibi ihtiyaçların karşılanması benlik saygısını artırdığını ve bu artışın bireylerin psikolojik iyilik hali üzerinde pozitif etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Ayrıca, Van den Broeck ve diğerleri (2010) de, psikolojik ihtiyaçların tatmin edilmesi veya engellenmesinin, bu etkinin iki zıt kutbu olarak değerlendirilebileceğini öne sürmüşlerdir. Bulgular, bu ihtiyaçların karşılanması çalışanların benlik saygısını artırırken, ihtiyaçların engellenmesinin benlik saygısında azalmaya yol açabileceğini göstermektedir. Özerk hareket edebilen, becerilerini geliştiren, kişisel büyüme kaydeden ve sosyal çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurabilen bireylerin benlik saygısının daha yüksek olduğu ve bu yüksek benlik saygısının, bireylerin yaşamlarında karşılaştıkları zorluklarla daha etkili bir şekilde başa çıkmalarını sağladığı belirtilmiştir (Deci ve Ryan, 2008).

Araştırma bulguları, yalnızlık duygusunun temel ihtiyaç tatmini ve benlik saygısı ile negatif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Yalnızlık, bireyler arasındaki sosyal ilişkilerin niteliği ve yoğunluğuyla ilişkilendirilen bir kavramdır (Hawkley ve Cacioppo, 2010). Benlik saygısı ise, bireyin kendisi hakkında olumlu veya olumsuz değerlendirmeler yapabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Rosenberg, 1965). Yalnızlık duygusunun artması genellikle bireylerin kendilerine olan güvenlerini azaltmakta ve bu durum da benlik saygısında bir düşüşe neden olmaktadır (Lasgaard vd., 2011).

Bu bağlamda, yalnızlık duygusunun temel psikolojik ihtiyaç tatmini ve benlik saygısı ile olan ilişkisi, bireylerin sosyal ilişkilerinin ve psikolojik ihtiyaçlarının önemini göstermektedir. Hawkley ve Cacioppo (2010), yalnızlık duygusunun

artmasıyla temel psikolojik ihtiyaçların tatmin düzeyinde azalma olduğunu tespit etmiştir. Bu durum, yalnızlık hisseden bireylerin, sosyal bağlantı eksikliği nedeniyle temel ihtiyaçlarını tatmin edemediklerini göstermektedir. Bunun yanı sıra, diğer araştırmalar da yalnızlığın psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisini incelemiş ve genel olarak sosyal ilişkilerde destek sistemlerinin önemini vurgulamıştır (Cacioppo ve Hawkley, 2009; Qualter vd., 2015). Özellikle, sosyal ilişkilerdeki eksiklikler veya yetersizlikler, bireylerde yalnızlık duygusunu tetiklemektedir. Bu durum, temel psikolojik ihtiyaçların tatmin edilmemesiyle/edilememesiyle ve buna bağlı olarak benlik saygısında azalmasıyla ilişkilendirilmiştir (Cacioppo ve Patrick, 2008). Sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi ve temel ihtiyaçların tatmin edilmesi, yalnızlık duygusunu azaltmakta ve bireylerin psikolojik iyi oluşunu desteklemektedir (Hawkley ve Cacioppo, 2010; Lasgaard vd., 2011).

Siber zorbalık mağduriyeti, gençler arasında öfke, intikam isteği ve değersizlik hissi gibi olumsuz duyguların oluşmasına yol açabilmektedir. Bu duygular, bireyin kendisine ve topluma karşı daha fazla yabancılaşmasına yol açmaktadır (Şahin vd., 2010). Yabancılaşma, bireyin kendini yalnız ve güçsüz hissetmesiyle ilişkili olan duygusal bir kavramdır ve bu duygular arttıkça, bireyin yalnızlık hissi de artmaktadır (Atli vd., 2015).

Ancak, bu araştırmada dikkat çekici bir şekilde siber zorbalığa maruz kalma ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Araştırmanın bulguları, siber zorbalığın bireylerin yalnızlık duygusunu doğrudan etkilemediğini göstermektedir. Bu sonuç, literatürdeki mevcut bulgularla örtüşme de araştırmamızın örneklem grubu göz önünde bulundurulduğunda, bu durum anlaşılabilir bir durumdur.

Batı toplumlarındaki bireycilik kültürel değerlerinden etkilenmiş önceki çalışmalar, siber mağduriyetin yalnızlık üzerindeki etkisini desteklemektedir

(Wang vd., 2019; Kowalski ve ark., 2014). Ancak, kültürel çeşitlilik, farklı sosyal gruplar için temel yalnızlık düzeylerini etkileyebilmektedir (Oishi, Schimmack, Diener ve Suh, 1998). Türk toplumu, küreselleşen dünya koşullarından etkilenmesine rağmen, topluluk odaklı kültür yapısını hala korumaktadır (Kağıtçıbaşı, 2002). Türk kültüründeki bireyler, iletişim kurmayı ve sürdürmeyi seven ve isteyen bir yapıya sahiptir (İmamoğlu, 1998). Türk toplumu gibi kolektivist kültürlerde, bireylerin psikolojik sağlığı ve olgunluğu, kurulan sosyal ilişkilerin içinde gelişmektedir (Kağıtçıbaşı, 2002). Başka bir deyişle, Türk kültüründe bireyler, bağlantı kurma, ilişkileri devam ettirme ve sürekli etkileşimde bulunma konularında Batılı kültürden daha yüksek bir eğilime sahiptir (Ataca ve Sunar, 1999). Örneğin, Doğu kolektivist toplumlarında, bireyler genellikle içsel uyum arayışındadır (Kwan vd., 1994). Bu nedenle, daha kolektivist bir ortamda bulunan insanlar, bireysellikten ziyade kendileriyle, diğer insanlarla ve çevreleriyle uyumlu ilişkilere daha fazla önem vermektedirler (Hu vd., 2018; Kwan vd., 2002). Bu çerçevede, Doğu ve Batı arasındaki kültürel farklılıklar, bu çalışmadaki siber mağduriyet ve yalnızlık arasındaki anlamsız ilişkinin olası nedenlerinin anlaşılmasına katkı sağlayabilmektedir.

Özetle bu çalışmada, siber zorbalığın bireylerin temel psikolojik ihtiyaç tatmini, benlik saygısı ve yalnızlık üzerindeki yordayıcı etkileri incelenmiştir. Sonuçlar, siber zorbalığa maruz kalan bireylerin temel ihtiyaç tatmininin düştüğünü, temel ihtiyaç tatmini düşen bireylerin benlik saygısının düşüp yalnızlık duygusunu artırdığını göstermektedir. Elde edilen bulgular özerklik, ilişkisellik ve yeterlik ihtiyaçlarının karşılanmamasının, bireyleri zorbalığın ortaya çıkarabileceği olumsuz sonuçlara karşı daha savunmasız duruma getirebileceğini ortaya koymuştur. Araştırmamızın bir diğer dikkat çekici bulgusu ise siber zorbalığa maruz kalma ile yalnızlık arasındaki doğrudan ilişkinin anlamsız olmasıdır. Literatürdeki mevcut bulgularla uyumlu olmayan bu sonuçlar özellikle, Türk kültüründeki sosyal ilişki örüntülerinin, zorbalığın doğurabileceği potansiyel yalnızlık

duygusuna karşı koruyucu olabildiğini düşündürmektedir. Ancak doğrudan olmasa da temel ihtiyaç tatmini üzerinden ortaya çıkan dolaylı etkiler, temel ihtiyaç tatminin kültürden bağımsız etkilerinin varlığına önemli bir işaret olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışmanın bazı kısıtlamaları bulunmaktadır. İlk olarak, araştırmanın örneklemini yalnızca lisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu nedenle, özellikle ergenlik dönemi ile ilgili çıkarımlar yapılırken bu sınırlama göz önünde bulundurulmalıdır. İkinci olarak, çalışma enlemesine kesitsel bir tasarıma sahiptir. Bu tasarımda, araştırma değişkenleri arasındaki ilişkilerin çift yönlü olabileceği göz ardı edilmemelidir. Üçüncü sınırlılık ise, çalışmada kullanılan ölçeklerin yalnızca üniversite öğrencileri tarafından doldurulmuş olmasıdır. Bu durum, paylaşılan yöntem varyansı (shared method variance) olasılığını artırabilir. İleride yapılacak çalışmalarda, yalnızca katılımcıdan veri toplamak yerine, katılımcının sosyal çevresinden de veri toplanması önerilmektedir. Sıralanan sınırlılıklarına rağmen bu çalışma siber zorbalığın doğurabileceği düşük benlik saygısı ve yalnızlık gibi potansiyel sorunların önlenmesinde temel ihtiyaç tatmininin kritik rolünü göstermesi açısından değerli bir çalışmadır.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması yoktur.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan 12/04/2023 tarihli ve 2023/133 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Ansary, N. S. (2020). Cyberbullying: Concepts, theories, and correlates informing evidence-based best practices for prevention. *Aggression and violent behavior, 50*, 101343. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.101343>
- Arif, S., Khan, S., Rauf, N. K., & Sadia, R. (2019). Peer victimization, school connectedness, and mental well-being among adolescents. *Pakistan Journal of Psychological Research, 34*(4), 835-851. <https://doi.org/10.33824/PJPR.2019.34.4.45>
- Ataca, B., & Sunar, D. (1999). Continuity and change in Turkish urban family life. *Psychology and Developing Societies, 11*(1), 77-90. <https://doi.org/10.1177/097133369901100104>
- Atli, A., Keldal, G., & Sonar, O. (2015). Üniversite öğrencilerinin yabancılaşma ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(29), 149-160.
- Balci, A. (2001). Sosyal bilimlerde araştırma. *Ankara: Pegem A Yayıncılık*.
- Bandalos, D. L. (2002). The effects of item parceling on goodness-of-fit and parameter estimate bias in structural equation modeling. *Structural equation modeling, 9*(1), 78-102. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0901_5
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Macmillan.
- Barlett, C. P., Gentile, D. A., & Chew, C. (2016). Predicting cyberbullying from anonymity. *Psychology of Popular Media Culture, 5*(2), 171. <https://doi.org/10.1037/ppm0000055>
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (2017). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Interpersonal development, 57-89*. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Bayar, A., Kurt, B. S., Mutlu, M., Öven, Ç., & Bayar, Y. (2023). The validity and the reliability study of a Cyber Victimization/Bullying Scale for university students. *Research on Education and Psychology, 7*(1), 149-163. <https://doi.org/10.54535/rep.1297063>

- Beran, T., & Li, Q. (2005). Cyber-harassment: A study of a new method for an old behavior. *Journal of educational computing research*, 32(3), 265. <https://doi.org/10.2190/8YQM-B04H-PG4D-BLLH>
- Cacioppo, J. T., & Hawkley, L. C. (2009). Perceived social isolation and cognition. *Trends in cognitive sciences*, 13(10), 447-454. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2009.06.005>
- Cacioppo, J. T., & Patrick, W. (2008). *Loneliness: Human nature and the need for social connection*. WW Norton & Company.
- Caspi, A., & Gorsky, P. (2006). Online deception: Prevalence, motivation, and emotion. *CyberPsychology & Behavior*, 9(1), 54-59. <https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.54>
- Chen, B., Van Assche, J., Vansteenkiste, M., Soenens, B., & Beyers, W. (2015). Does psychological need satisfaction matter when environmental or financial safety are at risk?. *Journal of Happiness Studies*, 16(3), 745-766. <https://doi.org/10.1007/s10902-014-9532-5>
- Cole, J. C., Moldenhauer, J. S., Berger, K., Cary, M. S., Smith, H., Martino, V., ... & Howell, L. J. (2016). Identifying expectant parents at risk for psychological distress in response to a confirmed fetal abnormality. *Archives of women's mental health*, 19, 443-453. <https://doi.org/10.1007/s00737-015-0580-6>
- Crocker, J., & Wolfe, C. T. (2001). Contingencies of self-worth. *Psychological review*, 108(3), 593. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.108.3.593>
- Çuhadaroğlu, F. (1986). Adölesanlarda benlik saygısı. *Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara*.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality*, 19(2), 109-134. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(85\)90023-6](https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-6)
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 182. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0012801>

- Doğan, T., Çötök, N. A., & Tekin, E. G. (2011). Reliability and validity of the Turkish Version of the UCLA Loneliness Scale (ULS-8) among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 2058-2062. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.053>
- Finkelhor, D., Mitchell, K. J., & Wolak, J. (2000). Online victimization: A report on the nation's youth.
- Gagne, M. (2003). Autonomy support and need satisfaction in the motivation and well-being of gymnasts. *Journal of applied sport psychology*, 15(4), 372-390. <https://doi.org/10.1080/714044203>
- Gürbüz, S. (2019). Sosyal bilimlerde aracı, düzenleyici ve durumsal etki analizleri [Mediator, moderator and conditional analyzes in social sciences].
- Hawkley, L. C., & Cacioppo, J. T. (2010). Loneliness matters: A theoretical and empirical review of consequences and mechanisms. *Annals of behavioral medicine*, 40(2), 218-227. <https://doi.org/10.1007/s12160-010-9210-8>
- Hays, R. D., & DiMatteo, M. R. (1987). A short-form measure of loneliness. *Journal of personality assessment*, 51(1), 69-81.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of suicide research*, 14(3), 206-221. <https://doi.org/10.1080/13811118.2010.494133>
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2013). Social influences on cyberbullying behaviors among middle and high school students. *Journal of youth and adolescence*, 42, 711-722. <https://doi.org/10.1007/s10964-012-9902-4>
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2014). *Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying*. Corwin press.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2017). Cultivating youth resilience to prevent bullying and cyberbullying victimization. *Child abuse & neglect*, 73, 51-62. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.09.010>
- Holmbeck, G. N. (1997). Toward terminological, conceptual, and statistical clarity in the study of mediators and moderators: examples from the child-clinical and pediatric psychology literatures. *Journal of consulting and clinical psychology*, 65(4), 599. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-006X.65.4.599>

- Hu, Q., Bernardo, A. B., Lam, S. W., & Cheang, P. K. (2018). Individualism-collectivism orientations and coping styles of cyberbullying victims in Chinese culture. *Current Psychology*, 37, 65-72. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9490-7>
- Huang, L. (2021). Bullying victimization, self-efficacy, fear of failure, and adolescents' subjective well-being in China. *Children and youth services review*, 127, 106084. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106084>
- İmamoğlu, E. O. (1998). Individualism and collectivism in a model and scale of balanced differentiation and integration. *The Journal of Psychology*, 132(1), 95-105. <https://doi.org/10.1080/00223989809599268>
- Jiang, S., & Liang, Z. (2021). Mediator of school belongingness and moderator of migration status in the relationship between peer victimization and depression among Chinese children: A multi-group structural equation modeling approach. *Journal of Affective Disorders*, 278, 382-389. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.09.075>
- Juvonen, J., & Gross, E. F. (2008). Extending the school grounds?—Bullying experiences in cyberspace. *Journal of School health*, 78(9), 496-505. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2008.00335.x>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2002). A model of family change in cultural context. *Online readings in psychology and culture*, 6(3), 1-8. <https://doi.org/10.9707/2307-0919.1059>
- Kındap, Y. (2011). Kendini belirleme kuramı temelinde ergenlikte destekleyici ebeveynlik, akademik ve sosyal uyum ve kendini belirleme düzeyi arasındaki ilişkilerin boylamsal olarak incelenmesi. *Unpublished PhD dissertation. Hacettepe University, Ankara, Turkey.*
- Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: a critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological bulletin*, 140(4), 1073. <https://doi.org/10.1037/a0035618>
- Kowalski, R. M., Morgan, C. A., & Limber, S. P. (2012). Traditional bullying as a potential warning sign of cyberbullying. *School Psychology International*, 33(5), 505-519. <https://doi.org/10.1177/0143034312445244>

- Kwan, K. L. K., Sodowsky, G. R., & Ihle, G. M. (1994). Worldviews of Chinese international students: An extension and new findings. *Journal of College Student Development*.
- Kwan, V. S., Bond, M. H., Boucher, H. C., Maslach, C., & Gan, Y. (2002). The construct of individuation: More complex in collectivist than in individualist cultures. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(3), 300-310. <https://doi.org/10.1177/0146167202286002>
- Lasgaard, M., Goossens, L., & Elklit, A. (2011). Loneliness, depressive symptomatology, and suicide ideation in adolescence: Cross-sectional and longitudinal analyses. *Journal of abnormal child psychology*, 39, 137-150. <https://doi.org/10.1007/s10802-010-9442-x>
- Liang, Q., Yu, C., Xing, Q., Liu, Q., & Chen, P. (2021). The influence of parental knowledge and basic psychological needs satisfaction on peer victimization and internet gaming disorder among Chinese adolescents: a mediated moderation model. *International journal of environmental research and public health*, 18(5), 2397. <https://doi.org/10.3390/ijerph18052397>
- Liu, Q. Q., Yang, X. J., Hu, Y. T., & Zhang, C. Y. (2020). Peer victimization, self-compassion, gender and adolescent mobile phone addiction: Unique and interactive effects. *Children and Youth Services Review*, 118, 105397. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105397>
- Oishi, S., Schimmack, U., Diener, E., & Suh, E. M. (1998). The measurement of values and individualism-collectivism. *Personality and social psychology bulletin*, 24(11), 1177-1189. <https://doi.org/10.1177/01461672982411005>
- Orth, U., Trzesniewski, K. H., & Robins, R. W. (2010). Self-esteem development from young adulthood to old age: a cohort-sequential longitudinal study. *Journal of personality and social psychology*, 98(4), 645. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0018769>
- Palermi, A. L., Bartolo, M. G., Musso, P., Servidio, R., & Costabile, A. (2022). Self-esteem and adolescent bullying/cyberbullying and victimization/cybervictimization behaviours: A person-oriented approach. *Europe's journal of psychology*, 18(3), 249. <https://doi.org/10.5964/ejop.5379>

- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2006). Bullies move beyond the schoolyard: A preliminary look at cyberbullying. *Youth violence and juvenile justice, 4*(2), 148-169. <https://doi.org/10.1177/1541204006286288>
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2018). Deterring teen bullying: Assessing the impact of perceived punishment from police, schools, and parents. *Youth violence and juvenile justice, 16*(2), 190-207. <https://doi.org/10.1177/1541204016681057>
- Qualter, P., Vanhalst, J., Harris, R., Van Roekel, E., Lodder, G., Bangee, M., ... & Verhagen, M. (2015). Loneliness across the life span. *Perspectives on psychological science, 10*(2), 250-264. <https://doi.org/10.1177/1745691615568999>
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology, 25*(1), 54-67. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford publications.
- Santurio, J. I. M., Fernández-Río, J., Estrada, J. A. C., & González-Víllora, S. (2020). Connections between bullying victimization and satisfaction/frustration of adolescents' basic psychological needs. *Revista de Psicodidáctica (English ed.), 25*(2), 119-126.
- Schoeler, T., Duncan, L., Cecil, C. M., Ploubidis, G. B., & Pingault, J.-B. (2018). Quasi-experimental evidence on short- and long-term consequences of bullying victimization: A meta-analysis. *Psychological Bulletin, 144*(12), 1229–1246. <https://doi.org/10.1037/bul0000171>.
- Slonje, R., & Smith, P. K. (2008). Cyberbullying: Another main type of bullying?. *Scandinavian journal of psychology, 49*(2), 147-154. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1467-9450.2007.00611.x>
- Şahin, M., Sarı, S. V., Özer, Ö., & ER, S. H. (2010). Lise öğrencilerinin siber zorba davranışlarda bulunma ve maruz kalma durumlarına ilişkin görüşleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2010*(21), 257-270.

- Şimşek, Ö. F., & Yalınçetin, B. (2010). I feel unique, therefore I am: The development and preliminary validation of the personal sense of uniqueness (PSU) scale. *Personality and Individual Differences, 49*(6), 576-581. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.05.006>
- Tian, L., Zhang, X., & Huebner, E. S. (2018). The effects of satisfaction of basic psychological needs at school on children's prosocial behavior and antisocial behavior: The mediating role of school satisfaction. *Frontiers in psychology, 9*, 548. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00548>
- Topçu, Ç., Erdur-Baker, Ö., & Çapa-Aydin, Y. (2008). Examination of cyberbullying experiences among Turkish students from different school types. *CyberPsychology & Behavior, 11*(6), 643-648. <https://doi.org/10.1089/cpb.2007.0161>
- Van den Broeck, A., Vansteenkiste, M., De Witte, H., Soenens, B., & Lens, W. (2010). Capturing autonomy, competence, and relatedness at work: Construction and initial validation of the Work-related Basic Need Satisfaction scale. *Journal of occupational and organizational psychology, 83*(4), 981-1002. <https://doi.org/10.1348/096317909X481382>
- Vansteenkiste, M., Neyrinck, B., Niemiec, C. P., Soenens, B., De Witte, H., & Van den Broeck, A. (2007). On the relations among work value orientations, psychological need satisfaction and job outcomes: A self-determination theory approach. *Journal of occupational and organizational psychology, 80*(2), 251-277. <https://doi.org/10.1348/096317906X111024>
- Vansteenkiste, M., Niemiec, C. P., & Soenens, B. (2010). The development of the five mini-theories of self-determination theory: An historical overview, emerging trends, and future directions. The decade ahead: *Theoretical perspectives on motivation and achievement, 16*, 105-165.
- Vansteenkiste, M., Ryan, R. M., & Soenens, B. (2020). Basic psychological need theory: Advancements, critical themes, and future directions. *Motivation and emotion, 44*(1), 1-31. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s11031-019-09818-1>
- Varsamis, P., Halios, H., Katsanis, G., & Papadopoulos, A. (2022). The role of basic psychological needs in bullying victimisation in the family and at school. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools, 32*(2), 230-242. <https://doi.org/10.1017/jgc.2021.9>

- Wade, A., & Beran, T. (2011). Cyberbullying: The new era of bullying. *Canadian Journal of School Psychology*, 26(1), 44-61, <https://doi.org/10.1177/0829573510396318>
- Wang, M. J., Yogeewaran, K., Andrews, N. P., Hawi, D. R., & Sibley, C. G. (2019). How common is cyberbullying among adults? Exploring gender, ethnic, and age differences in the prevalence of cyberbullying. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 22(11), 736-741. <https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0146>
- Ybarra, M. L., & Mitchell, K. J. (2004). Online aggressor/targets, aggressors, and targets: A comparison of associated youth characteristics. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(7), 1308-1316. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2004.00328.x>
- Ybarra, M. L., Mitchell, K. J., Wolak, J., & Finkelhor, D. (2006). Examining characteristics and associated distress related to Internet harassment: findings from the Second Youth Internet Safety Survey. *Pediatrics*, 118(4), e1169-e1177. <https://doi.org/10.1542/peds.2006-0815>
- Young-Jones, A., Fursa, S., Byrket, J. S., & Sly, J. S. (2015). Bullying affects more than feelings: The long-term implications of victimization on academic motivation in higher education. *Social psychology of education*, 18, 185-200. <https://doi.org/10.1007/s11218-014-9287-1>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Cyberbullying is a major issue in the digital age, involving the intentional and systematic use of electronic communication to cause psychological harm to an individual (Hinduja and Patchin, 2014). This phenomenon, characterized by repetitive and hostile interactions carried out via digital platforms such as social media, messaging apps, and online forums, has increasingly become a concern among adolescents and university students (Ansary, 2020). The effects of cyberbullying extend beyond immediate emotional distress, with the potential to impact victims' mental health, social relationships, and overall quality of life (Slonje and Smith, 2008; Kowalski et al., 2012).

Understanding the effects of cyberbullying on psychological constructs such as loneliness and self-esteem is crucial, particularly in the context of the mediating role played by basic psychological needs (Ryan and Deci 2017; Hinduja and Patchin 2010; Finkelhor et al., 2000). Basic psychological needs (such as the need for autonomy, competence, and relatedness) are fundamental to individuals' emotional and psychological well-being. The satisfaction of these needs is essential for maintaining mental health and fostering resilience against adverse experiences (Deci and Ryan, 2000). This study aims to explore the impact of cyberbullying on university students' feelings of loneliness and self-esteem and to investigate how the fulfillment of basic psychological needs mediates these relationships.

Method

To achieve the study's objectives, a predictive correlational research design was employed. The sample consisted of 485 university students from two institutions: Konya Necmettin Erbakan University and Zonguldak Bülent Ecevit University, during the 2022-2023 academic year. Standardized questionnaires were used to assess various psychological constructs, including experiences of cyberbullying, levels of loneliness, self-esteem, and the satisfaction of basic psychological needs (Bayar et al., 2023; Hays and DiMatteo, 1987; Rosenberg, 1965; Deci and Ryan, 2000).

Participants were evaluated using a set of validated and reliable scales. The cyberbullying scale measured the frequency and severity of bullying behaviors experienced by students in online environments (Bayar et al., 2023). The loneliness scale assessed the degree to which students felt isolated from others (Hays and DiMatteo, 1987), while the self-esteem scale measured individuals' overall sense of self-worth (Rosenberg, 1965). Additionally, the basic psychological need satisfaction scale was used to gauge how well students' needs for autonomy, competence, and relatedness were being met (Deci and Ryan, 2000).

Data collection was conducted in a manner that ensured confidentiality and minimized bias, with students completing the questionnaires. Data analysis was carried out using SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) software, employing various statistical techniques to elucidate the relationships among the variables. Structural equation modeling was conducted to examine the direct and indirect effects of cyberbullying on loneliness and self-esteem (Bandalos, 2002). Specifically, the study aimed to determine whether the effect of cyberbullying on these psychological outcomes was mediated by the level of satisfaction of basic psychological needs.

Findings (Results)

The results of the study revealed several significant findings. Firstly, university students who reported experiencing cyberbullying showed a notable increase in feelings of loneliness and a significant decrease in self-esteem. Furthermore, the analysis indicated that the relationship between cyberbullying and both loneliness and self-esteem is partially mediated by the satisfaction of basic psychological needs. Specifically, when students' basic psychological needs (such as autonomy, competence, and relatedness) were not adequately fulfilled, they were more vulnerable to the negative impacts of cyberbullying. In such cases, the adverse effects on loneliness and self-esteem were more pronounced.

The results suggest that basic psychological need satisfaction plays a crucial role in buffering the effects of cyberbullying. When these needs are fulfilled, individuals are better equipped to cope with the stressors associated with cyberbullying, leading to less pronounced effects on their loneliness and self-esteem. Conversely, unmet psychological needs exacerbate the negative impact of cyberbullying, underscoring the importance of addressing these needs in interventions aimed at mitigating the effects of cyberbullying.

Conclusion and Discussion

This study underscores the significant and adverse impact of cyberbullying on university students' psychological health, with particular emphasis on increased loneliness and decreased self-esteem (Wang et al., 2019; Kowalski et al., 2014; Cacioppo and Patrick, 2008). The findings highlight the crucial role of basic psychological need satisfaction in mediating these effects. Specifically, ensuring that students' fundamental psychological needs are met can play a vital role in reducing the negative psychological outcomes associated with cyberbullying (Hawley and Cacioppo, 2010; Lasgaard et al., 2011).

The study contributes valuable insights to the existing literature on cyberbullying by elucidating the mediating role of basic psychological needs in the relationship between cyberbullying and psychological outcomes. It emphasizes that addressing and fulfilling basic psychological needs may be an effective strategy in mitigating the detrimental effects of cyberbullying (Cacioppo and Hawley, 2010; Vansteenkiste et al., 2007). This insight can inform the development of targeted interventions and support systems for individuals affected by cyberbullying, aiming to enhance their resilience and psychological well-being (Orth et al., 2010).

Future research should continue to investigate the impact of cyberbullying across different demographic groups to further understand the variability in responses to cyberbullying and the role of basic psychological needs in these contexts (Oishi

et al., 1998). Additionally, there is a need to develop and implement practical strategies that focus on fulfilling basic psychological needs as part of broader efforts to address cyberbullying. Such strategies could include educational programs, counseling services, and support networks designed to bolster individuals' psychological resilience and reduce their vulnerability to cyberbullying (Cacioppo and Hawkley, 2009; Qualter et al., 2015; Deci and Ryan, 2008; Kowalski et al., 2014).

In summary, this study provides a comprehensive analysis of the effects of cyberbullying on university students and the mediating role of basic psychological need satisfaction. The findings make a significant contribution to understanding the psychological impacts of cyberbullying and highlight the importance of integrating the fulfillment of basic psychological needs into efforts to address and alleviate these impacts. Research in this area is critical for advancing both academic knowledge and practical approaches to mitigating the psychological consequences of cyberbullying.